

Obrtniški Glasnik

Glasilo Zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani

Naročnina znaša za vse leto 25 Din, za pol leta 13 Din, za četrt leta 7 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. — Inserati po dogovoru. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica (Zbornica za TOI).

III. leto.

Ljubljana, dne 10. marca 1932.

štev. 9.

Vabilo na manifestacijski zbor za zaščito čevljarstva v Celju

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je prejela številne spomenice in pritožbe iz vrst čevljarstvih obrtnikov proti popravljalicam, ki jih ustanavlja Bata, ter proteste proti podelitvi koncesije za tvornico čevljev imenovani tvrdki. O stvari je razpravljala zbornični obrtni odsek na svoji seji dne 1. marca 1932. Predvsem je ugotovil, da številne predstave s strani zbornice in drugih korporacij niso rodile zaželjenega uspeha pri akciji proti ustanavljanju popravljalic tvrdke Bata. Brez uspeha so ostali tudi mnogi protestni shodi, čevljarstva obrta in industrije, usnjarskega obrta in industrije, kakor tudi trgovstva s čevlji, ki so se vršili v raznih mestih naše države.

Ker je gospodarski položaj čevljar-

skega obrta naravnost obupen in ker bi bili s propadanjem domačega čevljarstva obrta in industrije občutno oškodovani tudi interesi usnjarskega obrta in industrije in ker tudi trgovina, ki ni razpečevalec samo Batinih izdelkov, s polnim interesom in simpatijami spremlja borbo čevljarstvih producentov za njihovo eksistenco, je obrtni odsek Zbornice za TOI soglasno sklenil, da se priredi v Celju dne 13. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v dvorani hotela Union veliko manifestacijsko zborovanje predstavnikov čevljarstva in usnjarskega obrta in industrije ter predstavnikov trgovine s čevlji. Na tem zborovanju bo podal zbornični delegat uvodni strokovni referat o položaju, govorili pa bi tudi predstavniki drugih korporacij. Sprejete

resolucije se predlože nato na merodajna mesta.

Usojamo se obveščati vas o tem ter vas vabiti, da pošljete na to zborovanje svoje delegate. One korporacije, ki bi želele, da dobe njihovi delegati besedo, naj to nemudoma, najkasneje pa do petka 11. t. m. sporoče podpisani zbornici z navedbo imena dotičnega govornika. Pripominjamo pri tem, da je naša želja, omejiti se samo na nekatere govornike, ki naj bi izžrpali vso stvarino, da se na ta način omogoči ekspeditiven potek manifestacijskega zbora. Zato smatra zbornica za najumestnejše, da se na tem sestanku, ki bi se vršil istega dne ob 8. uri zjutraj v zborovalnih prostorih, sestanejo predstavniki vodilnih korporacij radi končnega dogovora in

določite vrstnega reda poedinil govornikov.

Ako bi smatrali za umestno, staviti zbornici radi prireditve manifestacijskega zborovanja kake predloge in izraziti kake posebne želje, vas prosimo, da to storite po možnosti do gori navedenega termina.

Pripominjamo, da smatramo prireditve manifestacijskega zbora za jako nujno. Zato se je določil dan zbora že na 13. t. m.

Ljubljana, dne 7. marca 1932.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Predsednik:
Eng. Franchetti.

Boj proti Bati.

Obupno je stanje našega čevljarstva obrtništvu, kritičen je položaj naše čevljarstva industrije in izredno težki so časi za naša domača usnjarska podjetja. Mi vidimo, da nas ne tlači samo vsepobna gospodarska kriza, ki jo občutijo povsod in vsi gospodarski stanovi. V gori navedenih strokah pa se pojavlja v zadnjih letih še posebno poostrena konkurenca in ekzistenčni boj, kakršnega ne pomnimo.

Znano je, kako preplavljajo našo državo tuji izdelki tudi take vrste, ki jih izdelujemo ali bi jih v zadostni meri lahko izdelovali doma. Čarinska zaščita je nezadostna. Dočim se tuje države proti uvozu našega blaga in naših poljskih pridelkov zapirajo z visokimi čarinskimi zidovi, navaljuje inozemska konkurenca z naravnost neverjetnimi cenami, ki imajo v mnogih slučajih značaj dumpinga.

Mi vemo, da imamo ravno v usnjarski in obutveni stroki doma tako razvito obrt, da bi povsem lahko zadoščala domači potrebi. Naravnost neverjetne so zato številke uvozne statistike, ki kažejo za leto 1931, da se je uvozilo po jugoslovanski statistiki 2396 met. stotov čevljev v vrednosti Din 41.200.000 — napram 1555 met. stotom v vrednosti 50 milijonov v letu 1928. Še huji pa je položaj, če pogledamo številke češkoslovaške izvozne statistike, ki kaže za leto 1931 uvozno vrednost čevljev v znesku 73'8 milj. Kč ali 132'2 milj. Din, torej trikrat toliko, kakor kaže naša lastna statistika. Če pomislimo, koliko bi nam bilo šele pomaganega in bolje za državo in naše obrtništvo, če bi nam ne bilo treba plačati in metati brez potrebe denar v tujino v iznosu 41 odnosno 132 milijonov na leto. Zaslužil bi domač podjetnik in obrtnik, domač delavec in uradnik, ti bi dali zopet priliko boljšega zaslužka in boljše cene za kmetijske proizvode, kmet bi radi boljšega zaslužka lahko več nabavil in bolje plačal in končno tudi država bi mogla na davčnih dohodkih dobiti več. Tako pa vidimo, da ne samo ne zasluži domačin in ne dobi davkov naša država, temveč zasluži tujec in si izboljšuje svoje davčne dohodke tuja država.

Ni čuda, da pri takih razmerah glasno kličejo vsi prizadeti gospodarski sloji, ki hočejo dobro našemu gospodarstvu in naši državi, naj se dvigne zaščita domačega proizvodnje tako, da ne bodo 100 milijoni po nepotrebnem šli v inozem-

stvo, temveč, da se da dela, zaslužka in kruha domačinu. Zato tudi odločno kličejo čevljarstvi obrtniki, z njimi vred pa tudi njihovi dobavitelji surovin, osobito usnjarska obrt po zaščitnih merah proti navalu Batinoga uvoza čevljev, ki tvori glavni kontingent uvoza iz Češkoslovaške.

Toda Bata se ne zadovolji samo z zaslužkom od uvoženih čevljev. Mi vidimo, da si je ustanovilo to podjetje celo vrsto popravljalic, ki tisočem našega čevljarstva obrtništvu odjedajo še zadnji komad borega kruha. Čevljar danes ne dobi novega dela, a kolikor ga dobi, je tako pičlo in še to se plačuje neredno. Kaj naj store tisoči teh obrtnikov in njihovega pomožnega delavstva s svojimi družinami, ako ne bodo imeli niti dela pri popravilih čevljev. Odločni so ti protesti in pritožbe čevljarstvih organizacij in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo proti te vrste konkurenci. Protesti so le malo zalegli in mi vidimo, da se z ustanavljanjem podružnic še ne prenehata, dasi so se na intervencijo Zbornice TOI ponekod (na primer v Laškem) prepovedale.

Sedaj pa se je začela uresničevati tudi nadaljna za nas usodna namera Tomaža Bate, da ustanovi v naši državi tovarno za čevlje. Došle so vesti, da se že gradi, da se angažira že delavstvo iz nekaterih naših krajev in da je Bata na najvišjih mestih naših oblastev, pri guvernerju Narodne banke itd. delal posete in intervencije, da dobi koncesijo za tovarno.

Trditve, da se bo s tem dvignila produkcija v naši državi in celo izvažalo čevljarstvo blago, so samo lepe besede. Dejanja bodo govorila drugače. Mi imamo izkušnje z različnimi inozemskimi podjetji, ki se skrivajo za naslove »jugoslovanska« ali »Jugo« itd. Pokažejo naj nam ta podjetja, koliko plačujejo davka naši državi, koliko imajo izkazanega v bilancah dobička, koliko inozemskih in nacijskih elementov imajo zaposlenih v svojih podjetjih na takih mestih, ki bi jih mnogo bolje lahko zasedali in opravljali domačin, ki so danes brez posla. Povejo naj nam ta podjetja, kako je to mogoče, da zaslužijo ogromne milijone na pretiranih cenah svojih izdelkov, v svojih bilancah pa toliko, da ne izkazujejo naravnost izgube. Javna tajnost je, kako se zaračunavajo sami inozemski in inozemska dobavljena surovina. Če se pri takih dobavah vtakne v

inozemski žep ves dobiček, seveda pri končnem izdelku kljub visokim cenam ne more biti izkazanega pravega dobička.

Kdo nas more prepričati, da je Tomaž Bata manj pameten, kakor omenjena in druga podobna inozemska podjetja in da ne bo znal najmanj tako dobro priti na svoj račun, ki ga bomo plačali seveda mi, naša čevljarstva obrt, naše usnjarsstvo, naša trgovina in naše narodno gospodarstvo vobče.

Zato je borba našega gospodarstva osobito čevljarstva in usnjarskega obrta in trgovine proti temu, da bi se Bata podelila koncesija za tovarno čevljev tako ogorčena. Javnost sama odbrava našo borbo in jo spremlja s simpatijami. Vsak pošten človek priznava, da ne gre niti v interesu gospodarstva niti v interesu države, da bi se zaradi kakega Bate uničevala domača delavnost in pridnost ter gnali tisoči marljivi

obrniki, njihovega pomožnega delavstva in tisoči njihovih rodbin v brezposelnost in obup.

Da se o tem pomenimo in javno manifestiramo, kličemo vsem zastopnikom čevljarstva in usnjarskega stanu in korporacij, da se odzovejo pozivu obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter v čim večjem številu pridejo na manifestacijski zbor v Celju. Tam hočejo povzdigniti svoj glas in svoje proteste proti invaziji inozemske konkurence domači podjetnosti tako, da se bo slišal do najmerodajnejših mest. Nadejamo se, da se bo na ta naš klic v zadnji uri vendarle našlo razumevanje pri merodajnih krogih, da bo temu zboru in zahtevam obrtništvu posvetila pozornost ne samo naša javnost, temveč osobito predstavniki naše narodne skupščine in senata, katerih glavni program obsega v prvi vrsti tudi zaščito in sanacijo našega gospodarstva.

Uveljavljenje novega obrtnega zakona

Navodila o registriranju obrtnih pravic.

Dne 9. marca dobi zakon o obrtih z dne 5. novembra 1931 obvezno moč. V šestih mesecih od tega dne se morajo, ne da bi se pobirale kakršnekoli takse, vpisati v register vsi sedaj obstoječi obrti, ki spadajo v krajevno in stvarno pristojnost dotičnih občupravnih oblastev. Vsakdo, ki opravlja obrt ali poklic, potrjen temu zakonu, mora v treh mesecih, to je od dne 9. junija, prijaviti pristojnemu občnemu upravnemu oblastvu prve stopnje svoj obrt ali poklic. Prijavi je treba priložiti po dva prepisa in izvornik obrtnega lista oziroma koncesijske listine. Če se prijava v predpisanem roku ne bi izvršila, obrtna pravica omenjenega dne ugasne.

Imetniki obrtov, za katere je poslej v smislu § 60 obrtnega zakona potrebno dovolilo morajo v roku treh mesecev zamenjati dosedanjo koncesijsko listino oziroma obrtni list oziroma dovolilo z dovolilom po novem zakonu. Vlogi je priložiti zgolj izvorno listino brez prepisov. Kdor se je doslej bavil s poklicem, ki se smatra po tem zakonu za obrt, pa po dosedanjih predpisih ni bil potrjen določilom obrtnega reda, mora v roku treh mesecev zaprositi za pooblastilo oziroma dovolilo po novem zakonu pri pristojnem občnem upravnem oblastvu. Le-temu se listina izda če-

prav ne izpolnjuje pogojev tega zakona, ako je po dosedanjih predpisih pridobil pravico. Pravne osebe, med katerimi se razumejo tudi rokodelske zadrage, ki vodijo na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, rokodelske obrti (§ 9. odst. 2.), smejo te obrti še naprej opravljati, če v roku treh mesecev priloge svoje delo odredbam tega zakona, sicer jim pravica ugasne. Ker določa zakon (§ 443), da se ukinejo vse pravice, vezane na posest izvestnih nepremičnin (realni in radicirani obrti) in vse izključne pravice do izvestnega obrta in panoge delavnosti, ki spadajo pod ta zakon, ne glede na to, ali pripadajo fizičnim ali pravnim osebam odnosno korporacijam, in sedanji imetniki realnih ali radiciranih obrtov, obdrže obrtno pravico kot svojo osebno pravico, vložijo prošnjo za zamenjavo dovolila pri gostilniških obrtih dosedanji imetniki krajevne pravice, dotični hišni lastniki. Če ti nimajo predpisane strokovne ali posebne izobrazbe, imajo pravico opravljati obrt, čeprav ne izpolnjujejo pogojev tega zakona o dokazu izobrazbe, postaviti pa morajo usposobljenega poslovodjo, s katerim so odgovorni za izvrševanje obrta po § 17. obrt. z., ki pa je poslej nameščene imetnika dovolila, ne samostojni gostilničar. Do nadaljnje odredbe se nadalje voditi z imeni in nazivi kakor do-

slaj, in v obsegu, ki je bil doslej v navadi, toda z dosedanjimi nazivi se ti obrti ne smejo premeščati ali zanje izdajati nova dovolila.

Če se na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, dobe vajenci brez pismene pogodbe, mora službodajalec najkasneje do 9. aprila skleniti za preostali čas pismeno pogodbo. Pogodba se sklene pri obrtni zadrugi, katere član je službodajalec, če pa take zadruga ni, pri občini, ki je pristojna po sedežu obrtne poslovalnice ali delavnice. Občina je pristojna tudi, če gre za banovinsko zadrugo, ali če ima zadruga sedež zunaj področja dotičnega občnega upravnega oblastva prve stopnje, v katerem je poslovalnica ali delavnica. Zadruga ali občine

morajo skrbeti za to, da ustrezajo sklenjene pogodbe predpisom tega zakona. Zadruga ali občina vodi za svoje področje register vajencev, ki se dobi v zalogi ekonomata kraljevske banske uprave, kjer naj občine oziroma zadruga potrebno število izvodov takoj zahtevajo. Prav tako je razdeljena v novem obrtnem zakonu tudi pristojnost glede registracije pomočnikov. Poslovne knjižice pomočnikov v smislu § 307. i sl. se dobe v zalogi ekonomata kraljevske banske uprave, kjer naj občine in zadruga zahtevajo takoj potrebne izvode.

Vsi obrtniki in njih nameščenci, vse obrtniške korporacije in občine se vabijo, da določila novega obrtnega zakona vestino prouče radi znanja in ravnanja.

Važna seja obrtnega odseka Zbornice za TOJ

V torek dne 1. marca t. l. se je vršila važna seja obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Seji je predsedoval odsek načelnik in zbornični podpredsednik gospod Engelbert Franchetti ob polnoštevilni udeležbi odsekovih članov iz vseh krajev Dravske banovine.

Na dnevnem redu je bilo poročilo o važnejših akcijah in delu zbornice, razne obrtniške zadeve in prošnje, obrtni zakon in pravilniki, vprašanje reorganizacije zadrug in ustanovitve okrožnih odborov ter samostojni predlogi poedinih članov, osobito z ozirom na potrebe obrtništvu in njihovega okoliša.

Za avtonomijo okrožnih uradov.

Po uvodnih besedah in pozdravu predsedujočega je podal poročilo o prvi točki dnevnega reda obrtni referent g. dr. Pretnar. Vršila se je nato razprava o vprašanju socialnega zavarovanja delavstva, pri čemer je odsek zavzel odločno stališče za avtonomijo okrožnih uradov ter proti temu, da se uvajajo poleg že itak neznosnih dosedanjih bremen še nova z uvedbo polodstotnega pribitka k prispevkom za bolniško zavarovanje, katerega efekt bo za Dravsko banovino nova obremenitev okroglo 3 in pol milijonov dinarjev.

Dopolnila k novemu obrtnemu zakonu.

Glede uredb k novemu obrtnemu zakonu je obrtni odsek odobril predloge ministrstvu trgovine in industrije, nanašajoče se na preureditev nekaterih obrtnih strok po novem obrtnem zakonu, osobito z ozirom na pritožbe sedlarjev, knjigovezov, tapetnikov, trgovskih vrtnarjev, brivecev in frizerjev, graditeljev mlinov (mlinostavcev), mesarjev, slikarjev in pozlatarjev, tiskarinarjev, gradbenih strok, elektrotehnikov in fotografov. Odsek je zavzel tudi stališče, da naj se z uveljavljanjem obrtnega zakona ne odlaga, pravilniki odnosno izvršilne uredbe pa naj se vsaj za najkrajši čas dajo na vpogled in izjavo zbornicam. Pomankljivosti obrtnega zakona naj se čimprej popravijo s posebno novelo. Tozadevne predloge je zbornica deloma že zbrala, deloma jih bodo prizadete obrtniške organizacije zbornici še predložile. Zbornica izda poedinim obrtniškim organizacijam navodila glede najnujnejših ukrepov, potrebnih v interesu poedinih obrtnikov, čim stopi zakon v veljavo.

Proti nelegalni konkurenci.

Zbornični član g. Jakob Zdravec je poročal o težki borbi zbornice za izboljšanje obupnega položaja nekaterih strok, osobito pekovskega obrta. Priznava se sicer zanimanje in trud merodajnih faktorjev za napredek obrtništvu. Ta pa bode v resnici mogoč edino, če bodo pristojna oblastva z najenergičnejšimi ukrepi nastopila proti nelegalni konkurenci malemu gospodarsko šibkemu obrtniku in če bodo pokazala še večje razumevanje za upravičene zahteve in nujne gospodarske potrebe obrtništvu.

Proti neresničnim obtožbam.

G. Josip Ambrožič je opozarjal, kako zle posledice rodi opozarjanje oblastev pri zupanstvih, da sme obrtnik zaslužiti do 25%. Znano je, da ne zasluži niti dva do 3% in da so obrtniki žilvitskih potrebščin kaznovani že, če gredo preko 5 ali 10%. Z omenjenimi opozoritvami pa se zavaja javnost v napačno mnenje, da obrtnik zasluži najmanj 25% in da gre za oduševstvo.

Proti Bati.

Veliko pozornost je vzbudila spomenica čevljarjskega obrtništvu proti Batinim po-

pravljalcem in ustanovitvi Batine tovarne za čevlje, o kateri je poročal zbornični član čevljarjski mojster g. Štefan Litrop. Ugotovilo se je, da je položaj čevljarjskega obrtništvu obupen. Uvoz čevljev se je po količini napram letu 1928 podvojil ter znaša po vrednosti 41.200.000 Din. Začudenje pa vzbuja dejstvo, da čehoslovaška statistika kaže, da je vrednost uvoženih čevljev iz Čehoslovaške v našo državo znašala 123.200.000 Din, torej trikrat toliko, kakor kaže naša statistika. Priznamo sicer, da so možne celo znatne diference pri uvozni statistiki poedinih držav. Toda v tem primeru gre vendarle za preveliko razliko. Kako so prišli vsi ti čevlji v našo državo?

Protestni zbor čevljarjev v Celju.

Po obširni debati se je na predlog g. Josipa Rebeka odobrilo poročilo g. Litropa ter sklenilo, da zbornica pokrene ponovne korake za zaščito čevljarjskega obrtništvu in da se izvrše vse priprave za sklicanje velikega manifestacijskega zbora čevljarjskega obrtništvu, čevljarjske in usnjarske industrije in trgovine v Celju na nedeljo 13. marca, pri čemer naj bi po možnosti prisostvovali tudi delegati interesentov iz drugih krajev države.

Ogromna večina zadrug za skupno zbornico.

Ugotovilo se je nadalje, da se je vršilo dosedaj po 8. novembru 1931, kar je stopil v veljavo obrtni zakon, 77 občnih zborov rokodelskih obrtnih zadrug, na katere je bila povabljena tudi zbornica ter je nanje po možnosti tudi poslala svoje zastopnike. Glede vprašanja zbornice se je dosedaj izjavilo na teh zborih 63 zadrug za skupne zbornice, 6 zadrug za ločene zbornice, 8 zadrug pa o stvari ni sklepalo. Obrtni odsek smatra v teh rezultatih obenem tudi izraz zaupanja obrtništvu v svojo skupno zbornico, kar bode pripomoglo, da bo mogoča zbornica še uspešneje zastopati interese slovenskega obrtništvu na navedenih mestih.

Za sporazumno delo.

Glede vprašanja okrožnih odborov obrtnih zadrug v Dravski banovini se je ugotovil sedanj položaj in razpoloženje obrtništvu. Dasi bi bilo v interesu cenejšega poslovanja teh institucij, kakor tudi krepkejšega dela, da bi bila za Dravsko banovino samo dva okrožna odbora, ki naj bi nadomestila dosedanje zveze obrtnih zadrug, je obrtni odsek vendarle sklenil, da bo vpošteval dejanski položaj in tudi drugačne predloge obrtništvu, pri čemer bode seveda polagal glavno važnost na medsebojni sporazum interesiranih okolišev.

Zahvala.

Na seji so se razpravljale še številne dispense prošnje in obrtnopravne izjave ter predlogi poedinih članov gg. Golčarja, Bureša, Vrečarja, Volka, Oseta, Holyja, Bričija, Hohnjeca, Kavčiča, Češaraka in Krapeža. Sprejet je bil tudi predlog g. Franchettija, da se izreče posebna zahvala vsem onim gospodom iz vrst obrtništvu, ki podpirajo delovanje in stremljenje zbornice.

FOTO-APARATE, očala, daljnogleda, toplotmere, ure in slonino kupite najbolje pri strokovnjaku
FR. P. ZAJEC
Izpisal OPTIK in URAR, LJUBLJANA
Start trg 9 Ceniki brezplačno!

Gene kvasa

Pekovske zadruga v naši banovini ter Pekovska zveza v Zagrebu so predložile pristojnim ministrstvom v Beogradu daljšo spomenico, v kateri se pečajo s cenami kvasa.

Spomenica navaja med drugim, da se izdeluje kvas iz melase v tovarnah, katere prodajo v Jugoslaviji okoli 320 vagonov. Vsako leto pa produkcija narašča in bo v kratkem dosegla letno 400 vagonov. Nato navaja spomenica historijat vprašanja kvasa, iz katerega je razvidno, da je bila v naši banovini produkcija kvasa do l. 1921 svobodna obrt in so se cene kvasa ravnale po konkurenci posameznih producentov. Od l. 1921 pa do l. 1929 je pa postala ta obrt koncesionirana. Svobodna konkurenca je bila zelo omejena, ker je finančno ministrstvo le redkoma izdalo koncesijo za ustanovitev nove tovarne kvasa. Od l. 1929 pa do l. 1935 je vsako nadaljnje snovanje tovarn prepovedano in so sedanje tovarne dobile popoln monopol, kar so izkoristile za osnovanje kartela, ki je izključil vsako konkurenco. Kakor znano, znaša državna trošarina na kvas 4 Din za 1 kg.

Kolikor je zadrugam znano, ima dežel tovarn koncesijo za izdelovanje kvasa, med katerimi sta dve v Ljubljani, in sicer Pivovarna »Union« d. d. ter Boh & Co. v Ljubljani. Kakor navajajo zadruga, se je kartel ustanovil že l. 1921. Izračunale so tudi kalkulacijo, koliko znašajo produkcijski stroški za 1000 kg kvasa dnevno, in sicer včevši 20 % dopuščeni dobiček ter 10 % obrestovanje vložnega kapitala, večinoma so kalkulacije prav visoke. Iz njih posnemamo, da so stroški naslednji: sirovine 4112 Din, ostale potrebe podjetja 4050 Din, plače nameščencev in delavcev 2100 Din, trošarina 4000 Din, obrestovanje kapitala 1095 Din, davki in nepredvideni izdatki 1258 Din, 20% dobiček 3385 Din, skupno torej 20.000 Din. Iz tega sledi, da bi tovarne lahko prodajale kvas po 20 Din za kg, prodajajo ga pa po 26, 28 in 30 Din za kg. Do l. 1921, ko je bila produkcija svobodna obrt, so tovarne prodajale kvas po 12 do 14 Din za kg. Če vpošteevamo, da so sirovine toliko dražje, da so se od tedaj povečale plače delavcev in da je bila uvedena trošarina, tedaj bi morala prodajna cena kvasu znašati 20 Din za kg. Po osnovanju kartela so cene narastle na 26 do 28 Din. Po monopolizaciji in uvedbi trošarine so cene narastle na 31 Din. Spomenica računa, da imajo tovarne vsako leto najmanj 35 milijonov dinarjev preveč dobička. Ta dobiček pa prejema tovarne že od l. 1923 torej 280 milijonov dinarjev. Ker pa jim je zagotovljen monopol do l. 1935, bodo te tovarne dobile še 130 milijonov dinarjev prekomernih dobičkov. Na svojih zborih so zadruga ponovno pretresale vprašanje cen kvasa ter sklenile, apelirati na vlado, da se cene znižajo. Omenjene organizacije predlagajo, da se uvede stroga preiskava o delovanju kartela kvasa ter o njegovih članih, posebno pa o vzrokih neupravičenega povišanja cen kvasa. Nadalje naj se razveljavi zakon z dne 10. aprila 1929 ter dovoli pekovskim zadrugam osnovanje tovarn kvasa za svoje člane, ker je edino na ta način mogoče znižati cene kvasa na odgovarjajočo višino, odnosno, da finančni zakon za l. 1932-33 ne podaljša zaščite za tovarne kvasa.

Občni zbor Zadruga čevljarjev za ljubljanski sodni okraj

Preteklo nedeljo se je vršil občni zbor zadruga čevljarjev za ljubljanski sodni okraj.

Načelnik g. Jernej Perdan je predvsem pozdravil zastopnika banske uprave gosp. Finka, zastopnika obrtnega odseka ZTOI g. Ambrožiča in načelnika Zveze obrtnih zadrug v likvidaciji g. Mihelčiča, nato se je pa spominjal 3 umrlih članov in 4 umrlih bivših tovarišev ter konstatiral, da je v zadrugi 319 mojstrov in 189 pomočnikov. Meseca majnika je bila ustanovljena Zveza čevljarjskih zadrug za Dravsko banovino, skoraj vse ostalo delo zadruga pa je bilo usmerjeno proti konkurenci firme Bata in je bilo v ta namen tudi veliko protestno zborovanje skupno s trgovci in industrijanci čevljarjske in usnjarske stroke. Pritožba proti podelitvi obrtnega lista Bati, ki ga je izdalo mestno načelstvo ljubljansko, je bila neugodno rešena, zadruga je pa v tej zadevi propadla tudi s tožbo pri upravnem sodišču, pač je bil pa poslovodja ljubljanske podružnice Bate radi prekrška zakona o pobijanju nelegalne konkurence

kaznovan z globo 1500 Din, ki je bila znižana na 300 Din. Kaznovan je bil tudi poslovodja tovarne Polak v Ljubljani po istem zakonu. Zadruga je poslala več resolucij zaradi Bate v Beograd, kjer je bil tudi kongres, prav tako je pa zadruga vložila več prošenj zaradi davkov, ki so bile deloma ugodno rešene, zlasti so bili pa čevljarji oproščeni davka na poslovni promet, ker je plačan že pri nakupu usnja. Zadruga je protestirala tudi proti konfekcionarjem, ki sprejemajo delo, razen tega pa tudi proti podeljevanju obrtnih listov raznim družbam, zlasti pa proti obrtnemu listu družbe »Triumph«, ki ga je kljub ugovoru dobila. Zadruga se je udeležila tudi mednarodnega kongresa na Dunaju ter prosila ljubljanski mestni magistrat, naj pri dobavah upošteva ponudbe obrtnikov. Zadrugo dokladi za lansko leto je poravnalo le 23 mojstrov, a na zaostanku jih je še 290, kar dokazuje slabo gmetno stanje članov.

G. Jože Breskvar je obširno razpravljalo obupnem položaju stanu, ko je tovarniška in konfekcijska konkurenca tako huda, da rokodelcem skoraj ni več mogoče izdelovati delavskih čevljev, ker morajo delati zastoj, a načelnik Perdan je opozarjal tudi na šušmarstvo in na škodljivo medsebojno konkurenco.

Iz poročila blagajnika g. Martina Kralja posnemamo, da je zadruga izplačala brezposelnim članom 1950 Din podpor in vdovam 1250 posmrtnin, ter je letnega prebitka 546 Din, v blagajni pa 66 Din gotovine, proračun za letošnje leto pa izkazuje pičlih 25.000 Din dohodkov in izdatkov.

Na predlog preglednika g. Blatnika sta bila soglasno sprejeta absolutorij in proračun, referent je pa še omenil, da se deluje Produktivne zadruga čevljarjev obrestujejo po 8 odstotkov.

Pri razgovoru o novem obrtnem zakonu je obširno poročal zastopnik banske uprave g. dr. Fink, z največjim zadovoljstvom so pa zborovalci sprejeli vest, da bodo po novem zakonu smele izvrševati rokodelska dela le one družbe, ki bodo njih člani sami obrtniki, upanje je pa celo, da bo že obstoječim družbam onemogočeno nadaljnje izvrševanje obrti, enako je pa udeležence razveselila tudi ugotovitev, da firma Bata še ni dobila dovoljenja za tovarno v Jugoslaviji.

Pri debati o izobrazbi vajencev je bila za slabe razmere čevljarjev značilna izjava g. Franca Ložarja, češ, da je obrt tako nazadoval, da kmalu več ne bo mogoče vajenca izučiti, ker mojster nima dosti dela, a predsednik izpraševalne komisije g. Starič je zaradi večkrat slabe pripravljenosti vajencev po izpiti predlagal uvedbo informativnih predizkušenj pred prvim izpitom.

Blagajnik g. Kralj je slikal bedo čevljarjev, ki je nastala zato, ker uvažamo za mnogo nad 100 milijonov obutve v državo, doma imamo pa tudi polno domačih tovarnarjev, ki so pa domačini in imajo pravico živeti med nami; s še bolj mrklimi barvami je pa bedo naslikal g. Ložar, češ, da vodi brezposelnost k samomorom, zločinom in beračenju.

Pri debati o zbornicah je mirno in prepričevalno govoril zastopnik obrtnega odseka ZTOI g. Ambrožič ter poudarjal zlasti, da so z vsako novotarijo zvezani tudi novi stroški, obrtništvu pa še sedanjih več ne more zmagovati. Rešujmo krizo skupno, da se današnji grehi ne maščujejo in obrtništvu ne uničijo, a zborovalci so se kljub pametnim izjavljanjem izkušnega prvoboritelja za pravice obrtnikov, izrekli za ločene zbornice, prav tako so pa odklonili tudi ponudbo, naj se za posojilo obračajo na Zanatsko banko. Končno je bila sprejeta silno dolga in ostra resolucija, ki jo je prečital g. Breskvar, načelnik g. Perdan je pa ob 13. uri zaključil občni zbor, ki je bil sklican ob pol 9.

Zanimiv drobiž

Sukneno prevlako prilepimo na mizo, če zmešamo pol kilograma pšenične moke v dveh litrih vode in dodamo še 10 gramov fino zdrobljenega galuna. To »kako« kuhamo in jo neprestano mešamo, dokler se ne zgosti tako, da ostane kuhalnica v mešanici pokonci. Nato posodo pokrijemo, da se masa počasi ohladi. Potem namažemo mizo s to maso čisto nalanko in razpneemo čez mizo sukno, ki ga z valjanjem pritiskamo ob mizo. Ko se vse posuši, porežemo proč tiste koščke sukna, ki visijo čez mizo.

Obrtno predavanje v Kranju

V ponedeljek 29. febr. zvečer se je v prostorih hotela „Jelen“ vršilo javno predavanje o novem obrtnem zakonu in drugih važnih obrtniških vprašanjih. Predavanje je bilo s strani obrtnikov tako sijajno obiskano in ves polek večera tako živahen, da se je prevrnilo v obrtniško zborovanje. Navzočih je bilo nad 100 obrtnikov, predvsem iz Kranja, pa tudi iz bližnjih okoliških vasi. Predavanja sta se tudi udeležila okrajni načelnik svetnik g. dr. Ogrin in podnačelnik g. dr. Zobec. Gremij trgovcev je zastopal podnačelnik g. Berjak, Zadrugo gostilničarjev pa g. Peterlin in g. Rici Mayr. Tainik obrtne zadruge gosp. Šiška je pozdravil navzoče in predstavil predavatelja g. dr. Josipa Pretnarja, tajnika Zbornice TOI. V izčrpnem, približno 2 in pol ure trajajočem govoru je predavatelj gosp. dr. Pretnar označil bistvene razlike med novim in starim obrtnim zakonom, govoril o novi uvrstitvi obrtovi, o načinu pridobivanja obrtne pravice, pri kateri je v opreki s starim zakonom po novem oblična poleg pomožniške skušnje tudi mojstrska. Prej je bila ta zahteva zadržana dana v odločitev. Predavatelj je govoril tudi o okrožnih odborih, ki so nova institucija, o zaščiti novega zakona legalnemu obrtniku in o šušmarstvu. Pri slednji točki je posegel v besedo tudi svetnik g. dr. Ogrin. Iz vrst čevljarjev se je sprožila tudi debata o zaščiti in boju proti Bali. G. dr. Pretnar je pojasneval ves razvoj in okoliščine Balinega prodiranja v našo državo. — Obrtniki so bili predavatelju hvaležni za vsa pojasnila in navodila.

Nabava domačih žarnic

Po točki 4. čl. 105 pravilnika za izvrševanje zakona o državni trošarini občine ne plačujejo državne trošarine za žarnice, namenjene mestni razsvetljavi, če se žarnice nabavijo neposredno iz inozemstva ali pa iz domačih tvornic za žarnice.

Ker je v kraljevini Jugoslaviji zgrajena tvornica za žarnice, je davčni oddelek finančnega ministrstva predpisal postopek za nabavo žarnic po občinah brez plačila trošarine za razsvetljavo mest. Ta postopek za nabavo žarnic je razposlan finančnim direktorjem, ki ga bodo sporočili oddelkom finančne kontrole in občinam.

Občina, ki bi si rada nabavila žarnice za razsvetljavo mesta od domače tovarne, naj naroči te žarnice direktno pri domači tovarni in naj v naročilnici navede, da bo žarnice rabila samo za razsvetljavo mesta. Kontrolni organ v tovarni žarnic bo dovolil določeno število žarnic brez plačila trošarine in bo o tem takoj obvestil oddelek finančne kontrole, ki je pristojen za občino, katera si je žarnice nabavila.

Oddelek finančne kontrole si bo zabeležil te žarnice in bo vršil strogo nadzorstvo nad njih uporabo. Te žarnice ne bodo opremljene s trošarinskim trakom, pri prevozu pa bo na kolku označeno, da je to blago prosto trošarine in namenjeno občinski uporabi.

Uredba o prodaji in preprodaji kruha

„Službeni list“ objavlja naredbo banske Dravske banovine o cenah kruha v obrtni maloprodaji in o maksimiranju popusta na oblastveno določeno ceno kruha ali sploh na prodajno ceno kruha in peciva v maloprodaji, ki ga dajejo pekovski obrtniki preprodajalcem za prodajo kruha in peciva. Uredba določa:

Do nadaljnjega so določene cene kruha v obrtni maloprodaji na ozemlju Dravske banovine, računamo za 1 kg takole:

za beli kruh (iz pšenične moke št. 0) Din 4.50, za polbeli kruh (iz pšenične moke št. 4 s 30% primesjo moke št. 6 ali ržene moke) Din 4.—, za črni kruh (iz pšenične moke št. 6 s 30% primesjo ržene moke) Din 3.40.

Ta cenik mora biti nabit v prodajnih prostorih. Banska uprava opozarja še na določilo tozadevne ministrske odredbe, ki se glasi: „Mešanje poedinih vrst pšenične moke nižje cene kakor tudi mešanje z drugo moko manjše vrednosti (rženo, ajdovo, koruzno, krompirjevo itd.) je dovoljeno samo, če se cene takemu kruhu ustrezno znižajo.“ Razume se, da mora biti tako mešanje mok pri napravi kruha v prodajalnici tako počileno, da mora kupec to opaziti, tudi če ni opozorjen. Kdor bo kršil ta določila, bo najstrožje kaznovan.

Popust nad oblastno določeno ceno kruha ali sploh na prodajno ceno kruha in peciva (navadnega peciva, kakor n. pr. navadnih žemelj itd. in luksuznega peciva) v

obrti maloprodaji, ki ga dajejo pekovski obrtniki preprodajalcem za prodajo kruha in peciva, ne sme znašati v nobenem primeru več kot 10% od oblastno določene cene kruha ali sploh od prodajne cene kruha in peciva v obrtni maloprodaji.

Če je med pekovskim obrtnikom, ki je spekel kruh ali pecivo, in med zadnjim preprodajalcem tega kruha ali peciva v obrtni maloprodaji več vmesnih preprodajalcev, popust vsem preprodajalcem tudi v tem primeru skupaj ne sme znašati več kot 10% od oblastno določene cene kruha ali sploh od prodajne cene kruha in peciva v obrtni maloprodaji.

Pekovski obrtniki, ki bi dajali, in preprodajalci kruha in peciva, ki bi sprejemali več popusta, kot je gori določeno, in sploh vsi, ki bi na katerikoli način ravnali zoper določila te naredbe, bodo kaznovani z globo od 10 do 1000 Din, v primeru neizterljivosti pa z zaporom od 1—20 dni. Prestopke kaznuje občina upravna oblastva I. stopnje.

Lesene hiše

Pri nas se zanima skoro vsa gospodarska javnost v prvi vrsti za ugodno rešitev gospodarskih vprašanj: za pocenitev stanovanj in pa za doseg boljših cen za naš les.

Zalostna resnica je, da so stanovanja dandanes pri nas res razmeroma zelo draga, ne samo v večjih mestih, ampak tudi v njihovi okolici. Vzrokov, da so stanovanja draga, je več: visoka obrestna mera za hipoteke, razmeroma visoke javne dajatve tudi od novih hiš, potem pa drag stavbeni material.

Vsi ti razlogi silijo ljudi k razmišljanju, kako bi prišli vendarle do cenejših hiš oziroma do cenejših stanovanj. V tem oziru se obrača splošna pozornost vedno bolj na les.

O lesenih hišah in njihovih prednostih piše v tehnični prilogi velikega nemškega lista »Frankfurter Zeitung« dr. ing. W. Joseph prav obširno. Ker utegne ta sestavek tudi naše obrtnike te stroke zanimati, objavljamo ta spis v izvlečku:

»Povsod, kjer raste les, daje lesena hiša prebivalcem že od pradavnine svoje zaletve. Lesene hiše imajo Skandinavci, potem v vseh gozdnatih delih Nemčije, v Alpah, v Rusiji in na Poljskem. V Ameriki pa se je gradnja hiš iz lesa razvila tako, da stanuje od 135 milijonov prebivalcev celih 80 milijonov v lesenih hišah. — V Ameriki zgrade po uradni statistiki na leto po 800.000 novih lesenih hiš. Da so se v Evropi začeli ljudje manj zanimati za lesene hiše, je vzrok gromadenje ljudi v vlemestih, kjer so prisiljeni stanovati v ogromnih »Zins«-kasarnah, dočim so lesene hiše preračunane navadno le na 1 ali 2 družini za stanovanje, za nadstropja pa lesene hiše niso prikladne.

Proti lesenim hišam pa so se pojavili že razni — danes že zdavnaj neutemeljeni — predsodki, ki jih je najbolj utrjevala stavbena policija. V najnovejšem času pa opazujemo temeljito izpremembo: lesene hiše povsod kar oživljajo! Vzrokov za to je več: danes zidajo zopet male hiše v okolici mest (ker so prometne zveze ugodne), za male hiše je pa les pripravnejši kakor opeka ali celo kamen in je tudi cenejši. Nadalje pa zahteva tudi gozdno gospodarstvo večjo uporabo lesa. Moderna tehnika razpolaga dalje tudi z raznovrstnim izolirnim materialom, tako da lahko rečemo, da lesene hiše dandanes niso noben nadomestek več, ampak so nekaj popolnoma samostojnega.

Toplota v lesenih hišah.

Največja prednost lesenih hiš je v tem, ker je les slab prevodnik toplote. Komaj 7 cm debela lesena stena nas varuje mraz tako kakor 53 cm debel zid iz opeke. Stena iz opeke tehta okroglo 700 kg, enakovredna stena iz lesa pa 35 kg. Temeljno zidovje lesene hiše naredimo torej lahko mnogo šibkejšje. Steno lesene hiše pa še lahko prevlečemo z izolirnim materialom in z votlinami kar toploto še bolj drži. — »Votlo« 10.4 cm debela lesena stena, ki obstoji iz treh plasti lesa po 48 mm in 3 izolirnih plošč, greje tako kakor 1 m debela stena iz opeke. Jasno je torej, da je poraba kurjave v leseni hiši znatno manjša, kar pride pri ceni stanovanja prav znatno v poštev, posebno v krajih, kjer imajo kar po pol leta zimo. K temu pa pride še to, da so lesene hiše v obče poleti prijetno hladne, pozimi pa tople. Kjer toplota ne more noter, tudi ven ne more.

Našim naročnikom in čitalcem.

Naše glasilo »Obrtniški Glasnik« je začel izhajati ob novem letu kot tednik. S tem smo hoteli zadostiti nujni potrebi, da dobi obrtništvo objektivne in točne informacije in poročila. Saj takrat ni imelo glasila, v katerem bi moglo svobodno izražati svoje mnenje in je glede važnih obrtniških vprašanj v obstoječem stanovskem časopisju vladala skrajna pristranost in se uganjalo demagoštvo.

Med tem se je položaj bistveno izpremenil. Obrtništvo je zopet dobilo v svojem starem stanovskem glasilu, v »Obrtnem Vestniku«, zvestega prijatelja in nepristranskega glasnika.

Izhajanje dveh strokovnih tednikov bi bilo nepotrebno in tudi negospodarsko. Zato smo se odločili v smislu sklepa seje Uprave Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI z dne 1. marca t. l., da se »Obrtniški Glasnik« omeji na izhajanje kot mesečnik. Obenem bodo-

mo izpremenili njegovo obliko in izvršili tudi važne izpremembe glede vsebine.

»Obrtniški Glasnik« bode priobčeval izključno le stvari tehniško-strokovnega značaja, da informira obrtništvo o najvažnejših strokovnih novostih, o modernih izdelovalnih metodah, o izboljšanih tehničnih pripomočkih itd. Obenem bo to glasilo nekakšno izvestje o delu Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI in o važnih zborničnih gospodarskih akcijah za povzdigo obrtništva.

Pozivamo zato naše naročnike in bralce ter prijatelje, da nam ostanejo naklonjeni še v bodoče. Smatramo, da jim bomo ustregli s tem, da jim nudimo izključno strokovni list, ker imajo priliko, da črpajo ostale važne informacije iz svojega splošnega stanovskega glasila.

UREDNIŠTVO.

Izkoriščanje površine.

Pri lesenih hišah dosežemo varstvo proti mrazu z znatno tanjšimi stenami kakor pri zidanih hišah. To lahko izkoristimo s tem, da »zazidamo« lahko znaten manjši del stavbenega prostora kakor pri zidani hiši. Lesena hiša, ki ima 67.5 m² uporabne ploskve, potrebuje 74.5 m² sveta, kot masivna hiša pa 88 m². Zazidana ploskev je torej pri zidani hiši za 18 procentov večja kot pri leseni. To razmerje je treba tudi vpoštevati, če primerjamo stroške za zidane in za lesene hiše.

Nagla izgotovitev.

Lesene zgradbe pa imajo še to prednost, da lahko vse gradbene sestavine in konstrukcije izdelamo doma v delavnici, čisto neodvisno od vremena in jih lahko v kratkem času na določenem prostoru montiramo. Kratka gradbena doba pa omogoča lastniku mnogo točnejši pregled stroškov in pa mnogo brže izkoriščanje v hišo vloženega kapitala.

In ker je les že od narave rad suh, zato ni treba lesenih hiš še posebej osuševati. To je velik dobiček v primerih s hišo iz kamena!

Trajnost lesenih hiš.

Trajnos lesene in dobro oskrbovane lesene hiše je skoraj neomejena. Mi poznamo lesene hiše, ki stoje že stoletja in bodo še stale. V Nemčiji poznamo lesene hiše iz 13. stoletja! Pa tudi novejšje hiše v Ameriki so stare že po 100 let. Nemške »norme« zahtevajo za leseno hišo trajnost najmanj 80 let. Vzdrževanje lesene hiše pa ni nič dražje kakor vzdrževanje zidane hiše; treba je le skrbeti za vnanji omet, ki pa drži pri dobrem materialu in solidnem delu po več let.

Varnost pred ognjem.

Edino, kar bi se dalo lesenim hišam očitati, je to, da niso dovolj varne pred ognjem.

Pri tem očitku pa radi pozabimo, da so tudi pri zidanih hišah stropi, tla, podstrešje, stopnice itd. navadno iz lesa. V nemških »normah« je dovolj določb, ki jamčijo za polno varnost lesenih hiš pred ognjem. Razne votline napolnimo lahko z negorljivim materialom, pa tudi les sam napravimo lahko z raznimi procedurami skoro negorljivo.

Stroški.

Na vprašanje o stroških se ne da odgovoriti na splošno. Rečemo pa lahko, da so lesene hiše vendar nekaj cenejše kot zidane, zlasti tam, kjer je les poceni. Ozirati se je pa treba na to, da se da lesena hiša hitro postaviti, da se vanjo lahko takoj vselimo in da potrebuje mnogo manj kurjave kakor zidana hiša. Računati ne smemo seveda le stroškov za leseno zgradbo, ampak tudi stroške za druge rokodelce, za razsvetljavo itd.

Važno pa je za določitev cene, ali dela podjetnik le eno hišo ali po cele serije. Tozadevni nemški odbor je izračunal, da se znižajo stroški pri izdelavi 12 hiš za 2, pri 24 hišah za 6.4, pri 60 hišah za 11 in pri 120 hišah za 16 procentov.

Jamstva.

Nemške »norme« za izdelavo lesenih hiš dajejo gospodarju, policiji, zavarovalnicam itd. popolno jamstvo za dobro kakovost lesenih hiš. Hiše morajo biti varne pred mokroto, pred ognjem, za toploto, za trajnost in za izdelavo. Jamčijo tudi za material.

Za kozmetike

V naši moderni dobi prevladuje vedno bolj negovanje in kultura telesa. Temu stremljenju se ima zahvaliti za svoj razvoj zlasti sport, čegar glavni namen in pomen obstoji v krepitvi in razvijanju telesnih sil, v drugi vrsti pa kozmetika.

Kozmetika (olepševanje) se bavi predvsem z olepševanjem kože, potem pa z odpravljanjem oziroma zdravljenjem raznih telesnih napak. Med nekdanjo in moderno kozmetiko pa obstoji bistvena razlika: nekdanj so odpravljali razne hibe in napake telesa samo s spretnim prikrivanjem, danes pa jih zdravimo.

Poglejmo samo negovanje kože, posebno listih delov, ki so vidni, t. j. obraz, vrat in roke. Če so se na teh delih pojavile hibe (mozolci, pege itd.), so nekdanj kožo samo mazali z raznimi lepotili. To delajo sicer tudi še danes, toda danes to ni več glavna stvar.

Dandanes vemo, da je človeška koža pravtako živ organ telesa kakor vsak drug organ in tudi za kožo velja spoznanje, da ne raste od zunaj na znotraj, ampak od znotraj na zunaj. Zato pa je treba koži dovajati predvsem od znotraj na zunaj tiste snovi, ki jih potrebuje za svojo rast in za svoj razvoj.

Kdor hoče torej doseči »regeneracijo« (»prerogjenje«) kože, mora človeka natanko poznati; preštudirati mora natanko vse posebne telesne lastnosti dotičnega človeka in šele na tej podlagi se da določiti pravilno in potrebno zdravljenje. Treba je določiti predvsem hrano in urediti sploh ves način zdravljenja, če hočemo doseči uspeh.

Jasno je, da more (in po obstoječih zakonih tudi edini sme) vse to določiti le zdravnik. Izvedba zdravniških navodil pa je dostikrat stvar kozmetikov.

Seveda, za razne male stvari zdravniško mnenje ni potrebno. Poliranje nohtov na primer ni važno za zdravnika; tu gre le za to, če sredstva za poliranje niso škodljiva. Ravno tako je z barvanjem las, z onduliranjem itd. Za neškodljivost sredstev pa jamči navadno že uradna preiskava sredstev, brez katere nobeno sredstvo ni dovoljeno.

Razne olepševalne manipulacije, s katerimi so se doslej bavili in se še bavijo kozmetiki, so opravljali doslej z rokami. V najnovejšem času pa so iznašli celo vrsto aparatov, ki olajšujejo kozmetikom njihovo delo tako kakor ga olajšuje živalni stroj krojačem.

Med temi aparati je zelo praktična mišica za elektro-manikuro. S tem aparatom je možno izvršiti popolno manikuro v dobre četrt ure. Aparat pa ima še to prednost, da je silno snažen in higijeničen, dela pa tudi mnogo hitrejšje in popolnoma brez nevarnosti. To se pravi, da opravi kozmetik v enem dnevu lahko precej več naročnikov kot doslej, zato pa tudi cenejše — in boljše. Aparat ima poleg tudi pripravo za masažo roke in prstov.

Rekli smo že zgoraj, da je moderna kozmetika brez temeljite zdravniške preiskave in brez zdravniških navodil nemogoča, oziroma zastarela, pa v gotovih slučajih lahko celo nevarna, če rabi kozmetik razna olepševalna sredstva na nepravem mestu. Zato pa stori vsak kozmetik prav, če svetuje ljudem, ki se obračajo nanj, naj se obrnejo najprej na zdravnika in šele potem naj pridejo k njemu. Komur n. pr.

nagaja premasna ali pa presuha koža, ta ne bo zlepa odpravil te neprijetnosti, če se bo dal mazati s poljubnim sredstvom tja v en dan, ampak mora vedeti **notranje** vzroke, ki jih pa lahko določi samo zdravnik, ki bo vedel potem povedati tudi način zdravljenja.

To, kar pripoveduje o raznih sredstvih samo kričeča reklama, je premalo; poznati je treba predvsem človeka in njegove telesne lastnosti, potem se mu da šele uspešno pomagati.

Dobave

Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelek v Ljubljani sprejema do 18. marca t. l. ponudbe glede dobave vijakov. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državne železarnice Varoš sprejema do 16. marca t. l. ponudbe glede dobave železa.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 17. marca t. l. ponudbe glede

de dobave 5000 kg riža, 4000 kg svinjske masti, 2000 kg namiznega olja ter glede dobave pralnega mila.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 17. marca t. l. ponudbe glede dobave strokovnih knjig.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 21. marca t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg rafiniranega destilata mineralnega olja.

Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 5. aprila t. l. pri ekonomskem oddelku Uprave državnih monopolov v Beogradu glede dobave 300.000 kg kartona. — Dne 6. aprila t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave bombaževga platna; dne 8. aprila t. l. glede dobave lanenega platna; dne 9. aprila t. l. glede dobave volnenega in polvolnenega materiala; dne 11. aprila t. l. glede dobave pletenin iz bombaža; dne 12. aprila t. l. glede dobave dežnih oblek; dne 13. aprila t. l. pa glede dobave posteljnih odev. — Dne 13. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave lesa. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi po-

datki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Dne 6. aprila t. l. se bo vršila pri Smodnišnici v Kamniku licitacija glede dobave 130 m³ smrekovih hlodov. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa v pisarni Dravske radionice v Ljubljani in v Smodnišnici v Kamniku.)

Dne 22. marca t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande osečke divizijske oblasti v Osijeku licitacija glede dobave 8875 m³ drv. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Dne 23. marca t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 1800 ton premoga. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Prodaja lesa. Direkcija šum kraljevine Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 29. marca t. l. ponudbe glede prodaje lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Oddaja zgradbe postajnega poslopja Ra-

teče-Planica se bo vršila polom ofertalne licitacije dne 15. aprila t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, načrti, proračuni in pogoji pa pri istem oddelku.)

Izdajatelj: Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani (odgovoren Milko Krapež).

Za uredništvo odgovoren: dr. Josip Pretnar. Tiska tiskarna Merkur v Ljubljani (za tiskarno odgovoren Otmar Mihálek).

IV. BRUNČIČ

stavbani in pohištveni pleskar in ličar. — Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom

LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 28

Cene zmerne, dela solidna, postrežba točna!

TELEFON ŠTEV. 34-76

LUD. STRUKELJ

SPECIJALNI ATELJE ZA SPLOŠNO

ČRKOSLIKARSTVO

LJUBLJANA, CELOVŠKA C. 14

(NASPROTI VELESEJMA)

L. SLANOVIC

splošno ključavničarstvo

Ljubljana, Gajeva ul. 2

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijelno za delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz medenine ali železno poniklovana.

A. LÖWY

Središče ob Dravi
Telefon Interurban št. 9

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov. Izvoz jaje in sadja. — Sprejema naročila za večje in manjše pošiljke jaje in sadja po dnevnih cenah.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

Centrala: Kongresni trg 4 Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508 — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje

OBRTNIKI!

Važno za Vas je, da veste, da so

Obročne ugodnosti! Cene nizke!

DÜRKOPP šivalni stroji

kakor: FLAŠTEP, CILINDER, LEVOROČNI i. t. d., svetovno priznani najboljši

Zato si pred nakupom oglejte, mojo tovarniško zalogo

Večletno tovarniško jamstvo! LUDV. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

Ljubljana, Prešernova ulica 50

(v lastnem poslopu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana. — Telefon št.: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806. — Peterson international Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije a.

Telefon št. 30-20

podružnica Ljubljana

Račun pošt. hran. št. 14.003

Dunajska cesta št. 31 (hiša Zidarjevih dedičev)

Glavna podružnica: Zagreb

Centrala: Beograd

Podružnica: Sarajevo

Sprejema hranilne vloge z in brez odpovedi. Otvorja tekoče in žiro-račune. Izdaja kavolje in garancijska pisma.

Daje menične in kredite v tekočem računu obrtnikom, vsem kreditnim zadrugam, ki posojujejo tudi obrtnikom in lombardira drž. vrednostne papirje.

Kupuje in prodaja devize in valute za račun obrtnikom in obrtnih kreditnih zadrug. Izvršuje vse ostale bančne posle.